

Του Κωνσταντίνου Αντωνόπουλου *

Η τεχνητή λίμνη, δημιουργήθηκε στον Δήμο Δωρίδος, από το φράγμα στον ποταμό Μόρνο. Το φράγμα έχει ύψος 126 μέτρα και είναι το υψηλότερο χωμάτινο στην Ευρώπη. Οι εργασίες κατασκευής ολοκληρώθηκαν το 1979 και η κανονική λειτουργία άρχισε το 1981. Η λίμνη έχει χωρητικότητα 764 εκατ. κυβικά νερού και περίμετρο περίπου 60 χιλιόμετρα, ίση σχεδόν με τη μεγαλύτερη λίμνη της Ελλάδας την Τριχωνίδα. Με κανάλια μήκους 200 χιλιομέτρων, μεταφέρονται πάνω από 400 εκατ. κυβικά νερού το χρόνο στην Αττική και αποτελεί το μεγαλύτερο έργο μεταφοράς νερού στην Ευρώπη.

Αυτό το έργο, την αναγκαιότητα του οποίου κανένας δεν αμφισβητεί, κόστισε τεράστια ποσά στον έλληνα φορολογούμενο, προκειμένου οι κάτοικοι της Αττικής να είναι ασφαλείς με επάρκεια νερού.

Το κράτος όμως δεν αποδίδει κανένα αντισταθμιστικό όφελος στη Δωρίδα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αρνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή του, να κρατηθούν οι κάτοικοι στην περιοχή και να δημιουργήσουν συνθήκες οικονομικής ανάπτυξης.

Κυριότερες επιπτώσεις σε περιβάλλον – οικοσυστήματα:

1. Η κατασκευή φραγμάτων σύμφωνα με την Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία, επιβάλλει τη συνεχή ροή νερού στο ποτάμι κατ' ελάχιστο σε ποσοστό 2%

του νερού της λίμνης. Η ελεγχόμενη αυτή ροή ονομάζεται οικολογική παροχή

και στην περίπτωση του Μόρνου δεν υπάρχει, κατά παράβαση της προαναφερθείσας νομοθεσίας. Ενδεικτικά περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της έλλειψης αυτής είναι:

- Η μείωση των υδατικών αποθεμάτων του υδροφόρου ορίζοντα, κυρίως στην πεδιάδα του Μόρνου, αφού έχει χαθεί η κύρια πηγή παροχής νερού που συγκρατείται από το φράγμα.

- Η διάβρωση των ακτών και η εισχώρηση του θαλάσσιου μετώπου στην ξηρά, λόγω μη απόθεσης ικανής φερτής ύλης. Το θαλάσσιο μέτωπο εισχωρεί στην ξηρά κατά 1 μέτρο το χρόνο. Η θάλασσα έχει ήδη εισχωρήσει 40 μέτρα στην ξηρά. Η

- στέρση των υδάτινων πόρων, έχει ως αποτέλεσμα να χαθεί το αρχικό φυσικό περιβάλλον του ποταμού που διέσχιζε τις περιοχές του Δήμου, με τα ανάλογα οφέλη για την χλωρίδα, την πανίδα και την τοπική οικονομία.

2. Ανυπαρξία δικτύου αποχέτευσης των οικισμών γύρω από τη λίμνη. Είναι ξεκάθαρο ότι τη λύση στο παραπάνω ζήτημα πρέπει να βρει και χρηματοδοτήσει το κράτος, που κατασκεύασε το συγκεκριμένο έργο και όχι ο Δήμος.

3. Το έργο δεν έχει λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση και δεν έχει εναρμονιστεί με τις

Εθνικές και Ευρωπαϊκές περιβαλλοντικές επιταγές, με αποτέλεσμα να έχουν σημειωθεί μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο περιβάλλον, όπως προαναφέραμε.

Οικονομικές επιπτώσεις

1. Στην τοπική οικονομία, από το ασφυκτικό πλαίσιο των περιοριστικών όρων που έχουν επιβληθεί, χωρίς επιστημονική τεκμηρίωση, σε ακτίνα 1.500 μέτρων περιμετρικά της λίμνης μη επιτρέποντας την αξιοποίηση ιδιοκτησιών για επενδυτικές πρωτοβουλίες. Αυτό γίνεται χωρίς καμία αποζημίωση ή απαλλοτρίωση, για όσους υφίστανται αυτές τις αρνητικές συνέπειες.

2. Στο κόστος διαβίωσης των κατοίκων, που έχει πολλαπλασιαστεί από την πολύ μεγάλη αύξηση των πάσης φύσεως προϊόντων και υπηρεσιών, λόγω αύξησης των αποστάσεων των Κοινοτήτων, τόσο μεταξύ τους, όσο και από τα αστικά κέντρα.

3. Την υποβάθμιση και σταδιακή εξαφάνιση των κτηνοτροφικών μονάδων που λειτουργούν εντός της ζώνης των 1.500 μέτρων. Πριν από τη δημιουργία της λίμνης λειτουργούσαν πάνω από

70

κτηνοτροφικές μονάδες. Σήμερα έχουν απομείνει

40

. Με την επιβολή του προαναφερθέντος περιοριστικού πλαισίου, καμία κτηνοτροφική μονάδα δεν μπορεί πλέον να ανανεώσει την άδεια λειτουργίας της, ούτε να υπαχθεί σε πρόγραμμα βελτίωσης με σκοπό τον εκσυγχρονισμό της. Είναι αυτονόητο ότι όλες οι υφιστάμενες μονάδες οδηγούνται νομοτελειακά σε κλείσιμο. Αυτό το γεγονός έχει ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή του Δήμου Δωρίδος, διότι η κτηνοτροφία και αντίστοιχες επιχειρήσεις μεταποίησης, αποτελούν πάνω από το

60%

της οικονομικής δραστηριότητας.

4. Το κράτος φαίνεται να αγνοεί πλήρως τις νέες τεχνολογίες επεξεργασίας αποβλήτων, εφαρμόζοντας ένα ξεπερασμένο θεσμικό πλαίσιο, χωρίς επιστημονική τεκμηρίωση, δημιουργώντας εμπόδια στην αδειοδότηση, εγκατάσταση και λειτουργία ήπιων και μη ρυπογόνων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων γύρω από τη λίμνη. Τρανό παράδειγμα σύγκρισης περιπτώσεων, αποτελεί η αξιοποίηση της παραλίμνιας ζώνης στην Λίμνη Πλαστήρα και της ερημοποίησης που παρατηρείται γύρω από τη Λίμνη του Μόρνου, παρά το γεγονός ότι το νερό και των δύο λιμνών προορίζεται και για ύδρευση.

Αντισταθμιστικά ωφελήματα

Με αναμφισβήτητα δεδομένα όλα τα παραπάνω πρέπει να υπάρξει απόδοση Αντισταθμιστικού Ωφελήματος

στον Δήμο Δωρίδος, υπολογισμένο σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και το σχετικό μαθηματικό μοντέλο, για την περιβαλλοντική και συνακόλουθα οικονομική ζημία που έχει υποστεί η Δωρίδα. Το αντισταθμιστικό ωφέλημα, υπολογισμένο από το έτος εφαρμογής της σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας, χωρίζεται σε :

1. Κατ' αποκοπή ποσό.
2. Ετήσια καταβολή, για όσο χρονικό διάστημα υφίσταται ο Δήμος Δωρίδος τις επιπτώσεις από την ύπαρξη και λειτουργία της τεχνητής λίμνης του Μόρνου.

Παρά το γεγονός ότι όλοι οι θεσμικοί παράγοντες της Πολιτείας αναγνώρισαν το δικαίωμα του αιτήματος, δεν προχώρησαν στην αναγκαία νομοθετική ρύθμιση που θα έδινε οριστική λύση στο πρόβλημα.

Κατά συνέπεια, ο Δήμος πρέπει να συνεχίσει τη διαδικασία διεκδίκησης αντισταθμιστικού ωφελήματος από το κράτος για την άρση των επιπτώσεων, που είχε, έχει και θα έχει στο διηνεκές για τη Δωρίδα, η κατασκευή του φράγματος και η δημιουργία της τεχνητής λίμνης του Μόρνου, επιπτώσεις που δεν υφίσταται καμία άλλη περιοχή της Ελλάδας

Ο Δήμος πρέπει να λάβει από τα πολιτικά κόμματα, ξεκάθαρες, δημόσιες και δεσμευτικές απαντήσεις για τη στήριξη του αιτήματος του, περί καταβολής αντισταθμιστικού ωφελήματος.

Παράλληλα πρέπει να συνεχίσει την αξιοποίηση των δυνατοτήτων προσφυγής στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως οι Επιτροπές Αναφορών, Περιβάλλοντος, Προϋπολογισμού, Ανταγωνισμού, προκειμένου να εφαρμοστούν οι σχετικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κατάφωρα παραβιάζονται, παρά το γεγονός ότι έχουν γίνει δεκτές από το κράτος.

☐☐☐ * Ο Κωνσταντίνος Αντωνόπουλος είναι Οικονομολόγος, π. Αντιδήμαρχος Δήμου Δωρίδος

Από Doridanews